

Nr 744.

Av herr **Holmström m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 225, angående försvarsväsendets ordnande.*

När reservstaten genom beslut av 1914 års senare riksdag först införlivades med svensk försvarsorganisation och sålunda en ny personalgrupp av fast anställda infogades i densamma, fastställdes principiellt, att till reservstatspersonalen utgående löne- och pensionsförmåner skulle stå i visst, närmare bestämt förhållande till de löner och pensioner, som utgingo till personal å aktiv stat i motsvarande beställning. De normerande grunderna funno sin utformning i reservstatsförordningen av den 5 november 1915.

Emot den sålunda principiellt angivna utgångspunkten för bestämmandet av reservstatspersonalens ekonomiska villkor hava veterligen icke vare sig då eller senare några erinringar gjorts. I den sålunda fastslagna principen ansågs ligga en utfästelse från statsmakternas sida, att motsvarande relation emellan avlönings- och pensionsförmåner för personalen på aktiv stat och för reservstatspersonalen skulle även för framtiden upprätthållas och att alltså av förhållanden påkallade jämkningar ifråga om den förra personalkategoriens ekonomiska villkor skulle komma även den senare till godo. Utvecklingen har dock icke gått i den riktning, varom statsmakternas ursprungliga inställning måste anses hava inneburit löfte. Reservstatspersonalens avlönings- och pensionsförmåner hava i stället blivit vida ogynnsammare i proportion till den fast anställda personalens än vad med rätt och billighet kan anses förenligt.

Personalen å aktiv stat erhöi en tillfällig löneförbättring från och med 1918, en tillfällig pensionsförbättring från och med 1919 samt en definitiv lönereglering från och med 1922. Genom dessa åtgärder bröts den fastställda relationen med avseende å reservstatspersonalens ekonomiska förmåner, och först genom ett beslut av 1925 års riksdag angående en provisorisk löne- och pensionsreglering för denna personalkategori återställdes i stort sett den ursprungliga proportionen till den fast anställda personalens löner och pensioner. *Därvid befanns också rättvist att låta den vid sagda tidpunkt redan pensionerade reservstatspersonalen komma i åtnjutande av den sålunda beslutade pensionsförhöjningen.* Det torde också böra erinras om, att 1921 års pensionskommitté förklarade sig anse, att en underlåtenhet att på detta sätt utsträcka pensionsregleringens giltighet skulle hava inneburit »ett uppenbart frångående av de principer, som lågo till grund för reservstatens organisation».

I trots av detta understrykande av reservstatspersonalens rättigheter att proportionellt tillgodoses på samma sätt som den aktiva personalen tillerkändes den sistnämnda redan nyss angivna år — 1925 — en pensionsför-

höjning (förhöjning I) med belopp mellan 250 och 768 kronor, *vilken förhöjning dock icke återverkade på reservstatspersonalens pensioner*. Relationen var därmed omedelbart åter bruten, och disproportionen ökades i viss mån genom 1935 års militära tjänstepensionsreglemente. Den pensionerade reservstatspersonalen har sålunda under många år gått förlustig förmåner, vilka med tiden stigit till avsevärda belopp.

En ändring härutinnan, då nu fråga är om en reglering av reservstatens avlönings- och pensionsförmåner, måste vid sådant förhållande anses mer än väl motiverad, varvid sålunda som ofrånkomligt krav framstår, att regleringen kommer att omfatta icke blott all den å reservstat kvarvarande utan även den redan pensionerade f. d. reservstatspersonalen. Ett tydligt erkännande av denna princip ligger också i vad föreliggande proposition om ny försvarsordning anför angående i denna sak avgivna yttranden. Det heter sålunda, att »såväl av försvarskommissionen som av ett flertal myndigheter har det ansetts vara förenligt med rätt och billighet, att den personal, som redan finnes å reservstat eller avgått därifrån med pension, kommer i åtnjutande av de förbättrade löne- och pensionsvillkor, som komma att bli knutna till den nya reservstaten». Departementschefen delar emellertid icke till fullo denna naturliga uppfattning av vad rätt och billighet kräva. I trots av att reservstatspersonalen och enkannerligen de pensionerade under en lång följd av år missgynnats i ekonomiskt avseende uteslutas i propositionen de vid den avsedda regleringens ikraftträdande redan pensionerade från delaktighet i den blivande pensionsregleringen. Departementschefen anser det icke »kunna göras gällande, att någon orätt sker emot de redan pensionerade, om icke deras förut bestämda pensioner höjas», och han anför som motiv härför, att den militära pensionsregleringen, som beslutades av 1935 års riksdag, icke heller hade retroaktiv verkan.» Det må häremot framhållas, att den omständigheten, att förut uppenbara orättvisor blivit begångna emot reservstatspersonalen, med större skäl bort föranleda — som försvarskommissionen och ett flertal myndigheter också förorda — en strävan att nu äntligen skapa rättvisa än att även framdeles på av frågan ovidkommande skäl söka undanhålla vederbörande deras rätt. Både principiella synpunkter och billighetsskäl framhäva sålunda det berättigade i här framfört krav på regleringens omfattning.

Departementschefen anför, att han även av ekonomiska skäl icke kunnat tillstyrka en pensionsreglering med den omfattning, som här påfordrats, »enär den skulle belasta budgeten med i medeltal för de närmaste tio åren inemot 100,000 kronor». Man må med fog reagera mot ett dylikt betraktelsesätt, och detta alldeles särskilt med hänsyn därtill, att utgiften ifråga, som av ovanstående framgår, faktiskt endast innebär ett utanordnande av under årens lopp reservstaten undanhållna medel, vilkas sammanlagda belopp säkerligen vida överstiger den av departementschefen angivna merutgiften under stundande tioårsperiod.

På grund av vad ovan framhållits hemställes, att riksdagen måtte besluta,

att den pensionsreglering, som av riksdagen kan komma att fastställas, måtte utsträckas till att omfatta även den f. d. reservstatspersonal, som vid tiden för ikraftträdandet redan åtnjuter pension.

Stockholm den 18 april 1936.

Nils Holmström.

Bj. Holmgren.

Carl Patric Ossbahr.

Ivar Anderson.

Ernst V. Olsson,
Staxäng.

Carl Björling.
